

อัตรภาษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำของ
ชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอสรีบรรพต จังหวัดพัทลุง
The Interlanguage for Enhancing Communication Culture to
Enhance Water Conservation Consciousness of Chao Tai Basin
Community, Sri Ban Pot, Phatthalung province

Received : 2019-10-18

Revised : 2019-10-18

Accepted : 2020-03-24

ผู้วิจัย วรินธร เบนจศรี¹

Warintorn Benjasri¹

varinben@hotmail.co.th

รุ่งทิพย์ แซ่แต้²

Rungthip Sae-tae²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อพัฒนารูปแบบอัตรภาษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอสรีบรรพต จังหวัดพัทลุง (2) เพื่อพัฒนาจิตสำนึกรักษ์น้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอสรีบรรพต จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยสรุปดังนี้ (1) รูปแบบอัตรภาษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอสรีบรรพต จังหวัดพัทลุง อัตรภาษามีลักษณะภาษาที่มีการถ่ายโอนภาษาจากภาษาที่ 1 (first language, L1) มาเป็นอัตรภาษา (interlanguage, IL) ร้อยละ 50 โดยที่รูปแบบอัตรภาษาของแต่ละคนแตกต่างกัน (2) ระดับจิตสำนึกรักษ์น้ำของชาวเขาปู่หลังเข้าร่วมกิจกรรมอัตรภาษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอสรีบรรพต จังหวัดพัทลุง สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : อัตรภาษา, วัฒนธรรมการสื่อสาร, จิตสำนึกรักษ์น้ำ

¹ อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการสอนศิลปศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Ph.D, Faculty of Education, Thaksin University

² อาจารย์ ดร. กลุ่มวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

Ph.D, Faculty of Education, Suratthani Rajabhat University

Abstract

The purposes of this study were as follows : 1) to develop the interlanguage for enhancing communication culture to enhance water conservation consciousness of Chao Tai basin community, Sri Ban Pot, Phatthalung province 2) to develop the Water Conservation consciousness of Chao Tai basin community, Sri Ban Pot, Phatthalung province. The findings were 1) model of interlanguage for enhancing communication culture to enhance water conservation consciousness of Chao Tai basin community varies in 50% language transfer from the mother tongue (L1) to the second language (L2) (2) Chao Tai Basin community water conservation consciousness have higher levels of statistical significance at .05 after having participated in the activities.

Keywords : Interlanguage, culture communication, water conservation consciousness

บทนำ

ชุมชนคนลุ่มน้ำคลองท่าแนะบ้านเขาปู่เป็นชุมชนต้นน้ำของเขตเทือกเขาบรรทัดจังหวัดพัทลุง และจากประสบการณ์การทำวิจัยตลอดระยะที่ผ่านมา ผู้วิจัยพบว่า มีความดำริของชุมชนของคนลุ่มน้ำคลองท่าแนะที่มุ่งสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำและพัฒนาจิตสำนึกในการ (อนุ) รักรักษาให้แก่ผู้คนในชุมชนโดยใช้แนวทางการถ่ายโอนภาษาระหว่างภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สองที่เรียกว่า “อंत्रภาษา” มาช่วยเป็นแนวทางในการพัฒนาจิตสำนึกรักษ์น้ำของชุมชนชาวใต้ กำหนดพื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้เป็นสถานศึกษาลุ่มน้ำคลองท่าแนะ ครอบคลุมพื้นที่ต้นน้ำ โดยพื้นที่เขาปู่ อำเภอศรีบรรพต

จากประสบการณ์ของผู้วิจัยในการศึกษาวิจัยในพื้นที่ตลอดระยะเวลาสองปีที่ผ่านมา โดยเริ่มต้นจากการจากการวิจัยที่มุ่งสะท้อนกิจกรรมอนุรักษ์โดยการสร้างและพัฒนากระบวนการสืบค้นภูมิปัญญาและส่งต่อองค์ความรู้ด้วยการสืบค้นภูมิปัญญาเกี่ยวกับการจัดการน้ำของชุมชนในอดีต และค้นหาความสัมพันธ์ของชุมชนกับคลองท่าแนะ โดยเริ่มต้นด้วยการให้เยาวชนแต่ละคนเขียนเรื่องราวของตัวเองที่เกี่ยวข้องกับคลองท่าแนะ แล้วนำเรื่องราวที่แต่ละคนเขียนมาเล่าสู่กันฟัง จากนั้นค่อย ๆ นำกระบวนการนี้ขยายไปยังคนอื่น ๆ ในชุมชนที่จะสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ความรู้ในเรื่องภูมิปัญญาของการจัดการน้ำต่อ ๆ ไปได้ ในการเปิดเวทีพูดคุยวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เข้าไปร่วมสังเกตการณ์และช่วยตั้งคำถามเพื่อมิให้ชุมชนกำหนดโจทย์กว้างเกินไป จึงลองตั้งคำถามถึงสิ่งที่ใกล้ ๆ ตัวและเป็นคำถามง่าย ๆ เพื่อเชื่อมโยงเรื่องน้ำกับเรื่องอื่นๆ ได้ง่ายขึ้น ผู้คนเริ่มย้อนมองภาพในอดีตที่ตนเองมีความเกี่ยวข้องกับน้ำทั้งทางตรงและทางอ้อม เรื่องเล่าของคนต้นน้ำคลองท่าแนะนั้น เป็นเรื่องเล่าที่บอกเล่าส่งต่อกันด้วยภาษาไทยถิ่นพัทลุง ผู้คนในชุมชนต้นน้ำคลองท่าแนะ บ้านเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุงใช้ภาษาที่หนึ่งมากกว่าภาษาไทยถิ่นกลาง โดยนิยมใช้ในชีวิตประจำวันและติดต่อราชการด้วยเช่นกัน ถึงแม้ว่าภาษาไทยถิ่นพัทลุงและภาษาไทยถิ่นกลางจะอยู่ในตระกูลภาษาเดียวกันคือ ตระกูลภาษาไทกะได (Tai-Kadai) แต่ทั้ง 2 ภาษานี้จะมีความแตกต่างในด้านภาษาศาสตร์ภาษาถิ่น ทั้งในระดับหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ วลี อนุประโยค การเรียงประโยค และวัจนกรรมที่แตกต่างกัน ภาษาไทยถิ่นพัทลุงเป็นภาษาที่มีลักษณะเฉพาะ ทั้งถ้อยคำ และสำเนียง แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ ลักษณะความเป็นอยู่ และวิถีชีวิตของผู้คน ในท้องถิ่นของพัทลุงได้เป็นอย่างดี ความสำคัญของภาษาไทยถิ่นพัทลุงจะใช้น้ำที่เรื่องราว โดยเฉพาะเรื่องเล่าที่เป็นมุขปาฐะ อันเป็นประสบการณ์ และวัฒนธรรมทุกแขนงของพื้นที่ต้นน้ำคลองท่าแนะ บ้านเขาปู่ ได้เป็นอย่างดี

ผลการวิจัยของโครงการในปีที่ 1 และปีที่ 2 ผู้วิจัยพบว่า มีความยากลำบากในการเข้าใจ ขาดการเชื่อมโยงภาษาไทยถิ่นกลางที่ถูกกำหนดให้เป็นภาษาราชการกับภาษาไทยถิ่นพัทลุง การปรับเปลี่ยนจิตสำนึกของผู้คนเป็นไปได้ค่อนข้างยากกว่าการใช้ภาษาเดียวกัน เพราะภาษาคือวัฒนธรรม ผู้คนที่อยู่ในวัฒนธรรมเดียวกันย่อมมีความเข้าใจที่ลึกซึ้งแตกฉานและรู้สึกถึงความเป็นพวกเดียวกัน เกิดความเป็นปึกแผ่นเดียวกันมากกว่ากับคนที่พูดภาษาต่างกัน ประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับภาษาศาสตร์ โดยเฉพาะอंत्रภาษา คือ การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมเป็นการถ่ายโอนของภาษา ซึ่งเป็นการถ่ายโอนจากภาษาแม่ไปสู่ภาษาที่สอง ทั้งด้านไวยากรณ์ โครงสร้างของภาษาและมิติทางด้านสังคมวัฒนธรรม ชุมชนชาวใต้ บ้าน เขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง เป็นชุมชนที่เข้มแข็ง มีอัตลักษณ์ชุมชนที่ชัดเจนในเรื่องของการสื่อสารต่อกันภายในชุมชน หากแต่มีอุปสรรคในการเข้าถึงองค์ความรู้ใหม่ที่มาจากนโยบายของรัฐบาล อีกทั้งพนักงานของรัฐไม่สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ใหม่ในการลด ละ เลิกการใช้สารเคมี ให้ผู้คนในชุมชนเกิดความเข้าใจได้ถูกต้อง โดยมีอุปสรรคที่สำคัญยิ่ง มิใช่กำแพงองค์ความรู้ หากแต่เป็นกำแพงแห่งภาษา การที่จะแก้ไขปัญหาลักษณะดังกล่าวนี้ควรต้องแก้ไขโดยใช้แนวคิดทางภาษาศาสตร์มาเป็นสะพานเชื่อมองค์ความรู้จากส่วนกลางและองค์ความรู้

ท้องถิ่นให้เกิดการผสมผสานและตกผลึกในชุมชน สะพานที่จะมาเชื่อมกำแพงแห่งภาษาซึ่งจะนำมาซึ่งองค์ความรู้คือ “อัตรภาษา” ที่จะมาช่วยเยียวยาและบรรเทาอุปสรรคดังกล่าว เพื่อสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง

อัตรภาษาเป็นผลลัพธ์ของการถ่ายโอนภาษา (Jack C. Richard, 1971) อัตรภาษาเป็นภาษาที่เกิดขึ้นในขณะที่ผู้คนอยู่ในระหว่างสังคมที่มีการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม โดยมีภาษาแม่และภาษาที่สอง เป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงกับภาษาแม่ (L1) แต่มีความแตกต่างกับทั้งภาษาแม่และภาษาเป้าหมาย (TL) (Kintsch, W., & Greene, E., 1978) ดังนั้น อัตรภาษาของผู้คนในชุมชนจึงเป็นระบบภาษาศาสตร์ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว (Ellis, 1997, pp. 33-34) ซึ่งอัตรภาษาของแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกัน

อนึ่ง การพัฒนาจิตสำนึกที่ผ่านมายังทำวิจัยศึกษาเพียงแคภายในชุมชนสถานศึกษาซึ่งขาดความเชื่อมโยงกับผู้คนในชุมชน ในขณะที่ชุมชนต้นน้ำคลองท่าแนะบ้านเขาปู่ เป็นชุมชนชาวสวนที่ยังคงมีการใช้สารเคมีเป้าหมายในการพัฒนาจิตสำนึกรักษ์น้ำครั้งนี้จึงปรับเปลี่ยนจากชุมชนสถานศึกษาเป็นชุมชนในพื้นที่อย่างแท้จริง โดยใช้พลังของครูและเยาวชนชาวใต้เป็นเครือข่ายเชื่อมโยง การพัฒนาคุณภาพชีวิตคนต้นน้ำคลองท่าแนะ บ้านเขาปู่ ให้มีความยั่งยืนนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิดซึ่งเป็นเหตุแห่งพฤติกรรม และดำเนินการอย่างเป็นระบบระเบียบด้วยกำแพงแห่งองค์ความรู้ “อัตรภาษา” เป็นการเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำให้กับชาวใต้ ซึ่งเป็นชุมชนบ้านเขาปู่ บทสรุปของการประชุมพัฒนาโจทย์วิจัยจึงสะท้อนภาพจิตสำนึกรักษ์น้ำของคนต้นน้ำ โดยนำเอาแนวคิดเรื่องอัตรภาษา กอปรกับการแก้ปัญหาต้องดำเนินการโดยผู้รู้ปัญหา คือคนในชุมชน จึงจะสามารถแก้ปัญหาได้ถึงรากเหง้า ปัญหาวิจัยที่เกิดจากการมีมุมมองร่วมกันในการทำการศึกษาวิจัย เพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่อย่างยั่งยืนจึงเป็นที่มาของโครงการวิจัยย่อยในครั้งนี้ โดยใช้พลังของผู้รู้ปัญหาได้แก่ ตัวแทนชุมชน โดยมีนักวิจัยซึ่งเป็นอาจารย์ นิสิต และนักวิจัยชุมชนเป็นพลังหนุนเสริม ทั้งนี้เพื่อให้ใช้กระบวนการวิจัยเป็นกระบวนการพัฒนาคนไปพร้อมกับการแสวงหาวิธีการแก้ปัญหาของชุมชน ภายใต้ความเชื่อที่ว่าจุดเปลี่ยนประเทศไทยหัวใจอยู่ที่ชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

อัตรภาษา หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดจากผู้ใช้ภาษามีการถ่ายโอนภาษาแม่และภาษาที่สองในบริบทที่มีการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ซึ่งอัตรภาษาของแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- (1) เพื่อพัฒนารูปแบบอंतरภาษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง
- (2) เพื่อพัฒนาจิตสำนึกรักษ์น้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- (1) ได้รูปแบบอंतरภาษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุงระดับโรงเรียน ภาคประชาชน ผู้นำชุมชน ที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งเทคนิควิธีการ เกิดการพัฒนาปรับปรุงงานจนเกิดเป็นชุมชนนักปฏิบัติต่อไป โดยได้รับการยืนยันคุณภาพจากข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาจิตสำนึกรักษ์น้ำชุมชนชาวใต้ในระยการขยายผลได้
- (2) ผู้ร่วมวิจัย ได้แก่ เยาวชน ครู ประชาชน ผู้นำชุมชน ได้รับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และแก้ปัญหาจากกระบวนการวิจัย ซึ่งเป็นทั้งการแก้ปัญหาและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ไปพร้อมกันที่นำไปสู่การแก้ปัญหาหรือการพัฒนาที่มีแนวโน้มจะเกิดความยั่งยืน
- (3) นักวิจัยชุมชนได้พัฒนากระบวนการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาของชุมชน โดยมีบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาจิตสำนึกรักษ์น้ำอย่างยั่งยืนของชุมชนในพื้นที่ในขณะที่นักวิจัยอาจารย์และนิสิตมหาวิทยาลัยได้เชื่อมโยงงานวิชาการกับสภาพจริงในพื้นที่บริการภายใต้บริบทปัญหาของชุมชน ซึ่งเป็นการบูรณาการงานวิจัย การบริการวิชาการและการผลิตบัณฑิต นำไปสู่การเป็นมหาวิทยาลัยรับใช้สังคมที่เป็นรูปธรรม

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพัฒนา แบ่งตามวัตถุประสงค์การวิจัยเป็น 2 ระยะได้แก่

ระยะที่ 1 ระยะพัฒนารูปแบบอंतरภาษา โดยสร้างและตรวจสอบรูปแบบอंतरภาษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง ตามขั้นตอนวิจัยดังนี้

1. สร้างรูปแบบและพัฒนารูปแบบอंतरภาษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุงโดยอาศัยความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบอंतरภาษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง โดยใช้กลุ่มชาวใต้ช่วยกัน โดยมีการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบอंतरภาษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง โดยการจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบองค์ประกอบ (ร่าง) รูปแบบอंतरภาษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข นำเสนอผู้เชี่ยวชาญเดิมเพื่อรับรอง โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและรับรองรูปแบบอंतरภาษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกรักษ์น้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง จำนวน 10 คน เพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบอंतरภาษาที่จะพัฒนาจิตสำนึกรักษ์น้ำของชุมชน ตั้งแต่สร้างการรับรู้ การตอบสนอง การเห็นคุณค่า การจัดระบบคุณค่า และการพัฒนาเป็นจิตสำนึก

วิธีการและเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. สัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (connoisseurship) เพื่อตรวจสอบองค์ประกอบของกระบวนการ โดยใช้ประเด็นและแบบบันทึกการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ
2. ประเมินรับรองรูปแบบการพัฒนาแบบอัตรภาษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกภักษ์น้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง โดยใช้แบบประเมินรับรองรูปแบบการพัฒนาแบบอัตรภาษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกภักษ์น้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง

แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเพื่อยกร่าง (ร่าง) รูปแบบการพัฒนาแบบอัตรภาษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกภักษ์น้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง โดยการวิเคราะห์แบบอุปนัย
2. วิเคราะห์ข้อมูลผลการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญโดยการวิเคราะห์แบบอุปนัย
3. วิเคราะห์ข้อมูลผลการรับรองรูปแบบและพัฒนาแบบอัตรภาษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกภักษ์น้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง

ระยะที่ 2 ระยะเวลาผลการใช้รูปแบบการพัฒนาแบบอัตรภาษา เพื่อสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกภักษ์น้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

แหล่งข้อมูล ได้แก่ ชุมชนชาวใต้บ้านเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็น (1) ชาวใต้ รวมจำนวน 10 คน (2) ผู้นำชุมชน รวมจำนวน 10 คน (3) เพื่อนบ้าน 10 คน รวมทั้งสิ้น 30 คน จากนั้นจะได้รับการฝึกอบรมให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอัตรภาษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกภักษ์น้ำของชุมชนชาวใต้ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง และนิสิตจำนวน 5 คน โดยบูรณาการกับวิชาภาษาไทยสำหรับครู รวมกลุ่มเป้าหมายทั้งสิ้น 35 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

รูปแบบอัตรภาษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกภักษ์น้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง แบบประเมินผลอันเนื่องจากการพัฒนาแบบอัตรภาษา และแบบติดตามผลการเสริมสร้างจิตสำนึกภักษ์น้ำ รวมทั้งประเด็นการสนทนาถอดบทเรียนเงื่อนไข ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของการพัฒนาแบบอัตรภาษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสรุปแบบอุปนัย ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์โดยค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

สรุปผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปผลการศึกษาดังนี้

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ (1) เพื่อพัฒนารูปแบบอันตรภาษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกรักถิ่นน้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุงพบว่า รูปแบบอันตรภาษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกรักถิ่นน้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุงมีรูปแบบอันตรภาษาที่แตกต่างกัน โดยการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่มีลักษณะการถ่ายโอนภาษามาเป็นอันตรภาษา จากภาษาที่ 1 (L1) มาเป็นอันตรภาษา (IL) ร้อยละ 50 จากวัตถุประสงค์ข้อที่ (2) เพื่อพัฒนาจิตสำนึกรักถิ่นน้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง พบว่า ระดับจิตสำนึกรักถิ่นน้ำของชาวเขาปู่หลังเข้าร่วมกิจกรรมอันตรภาษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกรักถิ่นน้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง สูงกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรม โดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง อันตรภาษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกรักถิ่นน้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุงครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อค้นพบและประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายดังนี้

รูปแบบอันตรภาษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกรักถิ่นน้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุงมีรูปแบบอันตรภาษาที่แตกต่างกัน โดยการสื่อสารข้ามวัฒนธรรมที่มีลักษณะการถ่ายโอนภาษามาเป็นอันตรภาษา จากภาษาที่ 1 (L1) มาเป็นอันตรภาษา (IL) ร้อยละ 50 (Jack C. Richard, 1971) เพราะอันตรภาษาเกิดจากการการถ่ายโอนภาษา โดยเฉพาะภาษาพูดที่เกิดจากการสื่อสารระหว่างบุคคลในสังคมพหุวัฒนธรรม มีสถานการณ์การใช้ภาษามากกว่า 1 ภาษา มีการถ่ายโอนภาษาจากภาษาที่หนึ่งและภาษาที่สอง โดยมีการปนภาษาระหว่างภาษาที่ 1 (L1) และภาษาที่ 2 (L2) มีการปนภาษาตามระดับสมัตถิยะทางภาษาของแต่ละบุคคล (Rod Ellis, 1994) กล่าวคือ หากผู้ใช้ภาษาคอนนั้นสมัตถิยะทางภาษาต่ำก็จะสามารถปนภาษาในลักษณะในระดับหน่วยเสียงหรือหน่วยคำ (Code Mixing) แต่ถ้าหากผู้ใช้ภาษามีสมัตถิยะทางภาษาสูงก็สามารถปนภาษาในระดับไวยากรณ์ (Code Switching) ที่เป็นระดับอนุพากย์วลี ประโยค หรือในระดับวัจนปฏิบัติศาสตร์อันเป็นลำดับขั้นทางภาษา (Raymond Hickey, 2005) ซึ่งแปรไปตามปัจจัยของผู้ใช้ภาษาและสถานการณ์การใช้ภาษาของผู้คนแต่ละสังคม เช่น อายุ เพศ สถานภาพทางสังคม และสถานการณ์ในการใช้ภาษา

อันตรภาษาของแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกันและเป็นกฎไวยากรณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงเป็นระยะ ๆ โดยอาจมีการเพิ่มหรือลดกฎเกณฑ์บางส่วน หรือมีการเรียบเรียงใหม่ทั้งระบบในลักษณะที่เป็นพลวัต หรืออาจใช้รูปแบบอันตรภาษาที่มีลักษณะทางไวยากรณ์ที่มีแนวโน้มที่จะหยุดการพัฒนา (Fossilization) ก็ได้ เช่นเดียวกัน (Ellis, 1997: 33-34) โดยที่อันตรภาษาจะอยู่ในลักษณะที่เรียกว่า “กล่องดำ” และนำออกมาใช้เมื่อผู้ใช้ภาษาอยู่ในบริบทที่มีการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (Krashen, Stephen & Terrell, Tracy D. 1982)

ก่อนที่ผู้วิจัยจะพัฒนารูปแบบอันตรภาษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกรักถิ่นน้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอศรีบรรพต จังหวัดพัทลุง สถานการณ์การใช้ภาษาของชุมชนชาวใต้ ตำบล

เขาปู่ นิยมใช้ภาษาไทยถิ่นพัทลุง เป็นภาษาแม่ หรือภาษาที่ 1 (L1) มากกว่าภาษาไทยถิ่นกลางซึ่งเป็นภาษาที่ 2 (L2) ในขณะที่ข้าราชการนิยมภาษาที่ 1 (L1) และภาษาที่ 2 (L2) สื่อสารในชีวิตประจำวันและติดต่อกับราชการด้วยเช่นกัน และถึงแม้ว่าภาษาไทยถิ่นพัทลุงและภาษาไทยถิ่นกลางจะอยู่ในตระกูลภาษาเดียวกันคือ ตระกูลภาษาไทกะได (Tai-Kadai) แต่ทั้ง 2 ภาษานี้จะมีความแตกต่าง ทั้งในระดับหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ วลี ออนุพยางค์ การเรียงประโยค และวัจนกรรมที่แตกต่างกัน (Gedney, William J., 1989 Li and Fang-Kuei 1960, 1977) รูปแบบอंत्रภาษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกภักซ์น้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอสรีบรรพต จังหวัดพัทลุง นอกจากจะเป็นการสะท้อนวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกภักซ์น้ำ และประเด็นสำคัญยิ่งกว่า คือ การยอมรับศักดิ์ศรีของการเป็นเจ้าของภาษา เจ้าของวัฒนธรรม สามารถใช้อंत्रภาษาสื่อสารในชุมชนชาวใต้ เป็นการปฏิบัติศักดิ์ศรีแห่งการเป็นเจ้าของภาษาให้คืนกลับมาไปพร้อมกับการพัฒนาจิตสำนึกภักซ์น้ำที่สะท้อนผ่านวิถีชีวิตแห่งชุมชนชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอสรีบรรพต จังหวัดพัทลุงอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรนำอंत्रภาษาเพื่อสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกภักซ์น้ำของชุมชนชาวใต้ ตำบลเขาปู่ อำเภอสรีบรรพต จังหวัดพัทลุง สำหรับเป็นแนวทางในการสื่อสารเสริมสร้างจิตสำนึกภักซ์น้ำของพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป
2. ควรนำอंत्रภาษาไปสร้างวัฒนธรรมการสื่อสารของชุมชนในบริบทต่าง ๆ ต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงบรรลุวัตถุประสงค์ได้ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์ที่โดยได้รับเงินอุดหนุนจากแหล่งทุนของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ขอขอบคุณองค์การบริหารส่วนตำบล ตำบลเขาปู่ อำเภอสรีบรรพต จังหวัดพัทลุง รวมทั้งผู้นำชุมชนที่ให้การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือในการดำเนินงานตามโครงการวิจัยดังกล่าวจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และนิสิตที่มีส่วนร่วมในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการวิจัย

ขอขอบคุณผู้แต่งหนังสือ ตำรา เอกสารที่คณะผู้วิจัยนำมาอ้างอิงในการทำโครงการวิจัยในครั้งนี้ คุณค่าของงานวิจัยนี้ขอมอบไว้เป็นเครื่องบูชาพระคุณคุณพ่อคุณแม่ครูอาจารย์ที่ได้อบรมเลี้ยงดูประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัยเป็นแรงผลักดันให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จและสมบูรณ์ด้วยดี

บรรณานุกรม

- เกียรติคุณ ทิพย์พะยอม. (2546). การถ่ายโอนภาษาในการใช้อินุภาคบ่งสถานที่ของชาวไทยที่เรียนภาษาญี่ปุ่นขั้นต้น. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2551). *แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- จินดา เอี่ยมไพลิน. (2546). *การศึกษาภาวะแทรกซ้อนระดับเสียงในภาษาไทยมาตรฐานของคนจีนแต่จิวในกรุงเทพฯ*. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต ศิลปศาสตร์ (ภาษาศาสตร์) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธัญญรัตน์ ปาณะกุล. (2545). *หัวข้อน่าสนใจทางภาษาศาสตร์: เปรียบเทียบหน้าที่ประโยคกรรมในภาษาไทยและภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บวร ฉายาลิล. (2537). *การแปรของหน่วยเสียง /V/ ในตำแหน่งท้ายพยางค์ภาษาอังกฤษของนิสิตปีที่ 1 คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. ภาคนิพนธ์มหาบัณฑิต คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บังอรรัตน์ ชัยจำรูญพันธุ์. (2545). *การวิเคราะห์ข้อผิดพลาดและกลวิธีการแปล Anaphora ของนิสิตชั้นปีที่ 3 มหาวิทยาลัยบูรพา*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ฤทัย พานิช. (2550). *ปัญหาการใช้คำบุพบทของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ 2 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต*. รายงานผลวิจัยในชั้นเรียน ทุนอุดหนุนวิจัยจากงบบำรุงการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ประจำปีงบประมาณ 2550.
- วิสุทธิระ เนียมมาค. (2553). *รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาอันตรภาษาทางการเปลี่ยนแปลงเสียงพูดของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จากการศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาไทยถิ่นเหนือจังหวัดลำปางกับระบบเสียงภาษาอังกฤษ*. ทุนอุดหนุนวิจัยจากงบบำรุงการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ประจำปีงบประมาณ 2552. (เอกสารอัดสำเนา).
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์. (2549). “สถานการณ์ทางภาษาในสังคมไทยกับความหลากหลายทางชาติพันธุ์”. *วารสารภาษาและวัฒนธรรม*, 25, 2 กรกฎาคม-ธันวาคม 2549. นครปฐม: สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์. (2552). *โครงการภาษาและชาติพันธุ์ในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- อังฉรา ชูพล. (2553). *การศึกษาความเข้าใจและความสามารถในการนำไปใช้จริงเกี่ยวกับประโยค [-te ageru] [-te kureru] [-te morau] ของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทย*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Bruce F., Ellen R., Joel W. (1980). *An approach to conducting research on the acquisition of pragmatic competence in a second language*. Newbury House Publishers, Inc.: Rowley.
- Blum-Kulka, S. J. House, & G.K. Kasper (eds.). (1989). *Cross-cultural pragmatics: Requests and apologies*. Norwood, NJ: Ablex Publishing Corporation.
- Beebe, L.M. (1984). “Myths about Interlanguage phonology”. *Interlanguage phonology*. (pp. 165-175).

- Brown, H. Douglas. (2000). *Principles of language learning and teaching*. New York: AddisonWesley Longman, Inc.
- Brown, Penelope & Levinson, Stephen C. (1987). *Politeness : Some Universals in Language Usage*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Clahsen, H, and Muysken, P. (1989) 'The UG paradox in L2 acquisition', *Second Language Research*, 5, 1-29.
- Cook, V., and Newson, M. (1996) *Chomsky's Universal Grammar: An introduction*. Oxford : Blackwell.
- Corder, S. P. (1967) "The significance of learner's errors." *International Review of Applied Linguistic*, s5, 161-170.
- Dulay, H., and Burt, M. (1975) 'A new approach to discovering universal strategies of child second language acquisition', in D. Dato (ed.) *Developmental Psycholinguistics: Theory and Applications*, Georgetown University Round Table on Languages and Linguistics. Washington: Georgetown University Press, 209-233
- Ellis, Rod. (1997). *Second Language Acquisition*. Oxford: Oxford University Press.
- Gass, Susan & Selinker, Larry. (eds). (2008). *Second Language Acquisition: An Introductory Course*. New York: Routledge/Taylor and Francis Group.
- Jack C. Richard (1971). *Social Factors, Interlanguage and Language Learning*. Laval University, Quebec.
- Kasper, Gabriele & Blum-Kulka, Shoshana. (1993). *Interlanguage Pragmatics*. New York: Oxford University Press.
- Kasper, Gabriele & Dahl, Merete. (1991). *Research Methods in Interlanguage Pragmatics: Studies in second language Center Technical Reports Series*. Hawaii: University of Hawaii.
- Kasper and S. Blum-Kulka. (2009) *Interlanguage Pragmatics*. New York: Oxford University Press.
- Kavaliauskienė, Galina. (2009). Role of Mother Tongue in Learning English for Specific Purposes. Retrived on July 16, 2014, http://www.espworld.info/Articles_22/PDF/ROLE%20OF%20MOTHER%20TONGUE%20IN%20LEARNING%20ENGLISH%20FOR%20SPECIFIC%20PURPOSES.pdf.
- Kihlstrom, John F. (1984). *Conscious, Subconscious, Unconscious : A Cognitive Perspective*. In K. S. Bowers & D. Meichenbaum (eds.), *The Unconscious Reconsidered*. New York: Wiley.
- Kintsch, W., & Greene, E. *The role of culture specific schemata in the comprehension and recall of stories*. *Discourse Processes*, 1978, 1, 1 - 13.
- Krashen, Stephen & Terrell, Tracy D. (1982). *Second Language Acquisition*. Portsmouth, NH: Heinemann.
- Lado, Robert. (1974). *Linguistics across Cultures*. The University of Michigan press.

- Li, Fang-Kuei. (1960). *A tentative classification of Tai dialects*. In Stanley Diamond (editor), *Culture in history: essays in honor of Paul Radin*. New York: Columbia U.
- Li, Fang-Kuei. (1977). *A handbook of comparative Tai* (Oceanic Linguistics special publication no.15). Honolulu: University Press of Hawaii.
- Lindholm, K.J. (2000). *Bilingual immersion education: Criteria for program development*. In A. M. Padilla, H. H. Fairchild, & C. Valadez (Eds.), *Bilingual Education: Issues and Strategies*. Beverly Hills, CA: Sage Publications.
- Odlin, Terence. 1989. *Language Transfer, Cross-Linguistic Influence in Language Learning: The Cambridge Applied Linguistics Series*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Olshain, E. (1983). "Sociocultural competence and language transfer: the case of apology." In S. Gass & L. Selinker (eds.), *Language transfer in Language Learning*, 232-249. Rowley, MA: Newbury House.
- O'Grady, W. D., & Dobrovolsky, M. (1996). *Contemporary linguistic analysis: An introduction*. Toronto: Copp Clark.
- Schmidt, R. (1993). Awareness and second language acquisition. *Annual Review of Applied Linguistics*, 13, 206-226.
- Seliger, H. (1977) "Does practice make perfect? A study of interaction patterns and L2 competence." *Language Learning* 27, 264-278.
- Selinker, L. (1986). "Second Language Acquisition: Contrastive Analysis, Error Analysis and Related Aspects". *Interlanguage*. (pp. 173-196).
- Tarone, Elaine E. (1987). "The Phonology of Interlanguage". *Interlanguage Phonology*. (pp. 70-71).
- Thomas, Jenny. (1983). *Meaning in Interaction*. London & New York: Longman Group Limited.
- Thomas, Wayne P. and Virginal Collier. (1997). *School Effectiveness for Language Minority Students*. NCBE Resource Collection Series No. 9.: George Washington University.
- Trosborg, Anna. (1995). *Interlanguage Pragmatics: Requests, Complaint and Apologies*. Berlin, New York: Mouton de Gruyter.
- UNESCO. (2003). *Education in a Multilingual World*. France.
- Walqui, A. (2006, January 30). *Defining quality teaching for English learners: Principals and practices*. *Third Annual ACOE English Learner Conference--Advancing the Language and Literacy of English Learners*.
- Walsh, T. and K. Diller. (1981). 'Neurolinguistic considerations on the optimal age for Second language learning' in K. Diller (ed.): *Individual Differences and Universals in Language Learning Aptitude*. Rowley, Mass.: Newbury House.